

Szolnok Megyei Jogú Város

Alpolgármestere

Az előkészítésben közreműködött:

Humán és Városfejlesztési Igazgatóság
Munkatársai

Romaügyi Integrációs Munkabizottság

Az előterjesztést véleményezi:

Egészségügyi, Szociális és Sport Bizottság

Pénzügyi Bizottság

Oktatási Bizottság

ELŐTERJESZTÉS

Szolnok Megyei Jogú Város Közgyűlésének

2008. január 24-i ülésére

A Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata Roma Integrációs Programjának felülvizsgálatára és aktualizálására

Tisztelt Közgyűlés!

A Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata a városban élő halmozottan hátrányos helyzetű társadalmi rétegek életésélyének javítására, különösen a cigány/roma lakosság társadalmi és gazdasági integrációja, a kisebbségi identitás megőrzéséhez szükséges feltételek biztosítása, és a megvalósuláshoz szükséges legszélesebb körű társadalmi konszenzus kiépítése és fenntartása érdekében megalkotta Roma Integrációs Programját.

Az integrációs program megalkotásakor abból a társadalmi tényből indultunk ki, hogy a támogatni kívánt hátrányos helyzetű társadalmi rétegek körében jelentősen felülreprezentált cigányság hátrányos helyzete összetett, ily módon nem redukálható egyszerűen csak szegénységi, vagy kisebbségpolitikai kérdéssé.

A korábbi koncepcióban rögzítettek alapján, a cigány közösségeknek a helyzete sok tekintetben más, mint általában a hátrányos helyzetű társadalmi csoporthoz sorolhatóké, vagy mint a többi hazai kisebbségé. Gondjaik elsősorban nem nyelvi, kulturális jellegűek, esetükben hatványozottan merülnek fel a szociális, egészségügyi, foglalkoztatási, oktatási, szakképzési és diszkriminációs problémák.

Ezek összetett jellegéből adódóan a kisebbségi jog keretei között nem oldhatók meg, más típusú állami és önkormányzati intézkedést igényelnek. Ezért fontos tehát, hogy a cigányság társadalmi integrációs esélyeinek növeléséhez kormányzati, és hosszú távú települési önkormányzati támogatásokra, cigány kisebbségi önkormányzati, egyházi, civil szervezeti együttműködésre van szükség.

Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata Roma Integrációs Programja rögzíti azokat az alapelveket, amelyek figyelembevételével a cselekvési feladatterv összeállításra került, és a program mellékleteként azt a közgyűlés elfogadta.

A megvalósítás egyik garanciális elemeként, a Közgyűlés felhatalmazása alapján, a polgármester létrehozta a Romaügyi Integrációs Munkabizottságot, mely az elfogadott feladatterv alapján folyamatosan ellátta a társadalmi előkészítést, egyeztetést, valamint, koordinálta és végezte az integrációs program gyakorlati megvalósítását.

A Romaügyi Integrációs Munkabizottság 2007. március 29-én számolt be második alkalommal a Szolnok Megyei Jogú Város Roma Integrációs programjának vérhajtásáról, és a beszámoló kapcsán sor került a cselekvési feladatterv felülvizsgálatára és pontosítására.

A pontosított Cselekvési Feladatterv alapján végezte a Romaügyi Munkabizottság a 2007. évi feladatok végrehajtását is.

A feladattervi célkitűzések megvalósítására Szolnok Megyei Jogú Város Közgyűlése a 2007. évi költségvetésben 4 millió forintot biztosított. A rendelkezésre álló keret alapot teremtett a programban szereplő egyes prioritást élvező feladatok előkészítésére és részbeni megvalósítására.

A cselekvési feladatterv összeállítása során és annak elfogadásakor is megfogalmazódott, hogy a betervezett, és a feladattervben szereplő célok vélelmezhetően nem lesznek teljesíthetőek az év során, részben a rendelkezésre álló és bevonható források, illetőleg azok komplex rendszere folytán.

Továbbra is meghatározó vélemény, hogy a hosszú távú stratégiaalkotás megkerülhetetlen, melynek célja, a városban élő cigány lakosság társadalmi integrációja, a kisebbségi identitásuk megőrzéséhez szükséges feltételek egyidejű biztosításával. Az ilyen adminisztratív összehangolt cselekvés hivatott elősegíteni az elsődleges munkaerő-piacon munkalehetőség, piacgazdasági pozíció biztosítását, az adófizető állampolgárrá válást, az emancipált társadalmi státuszt, a nem cigány kisebbséghez tartozókkal egyenrangú közéleti szerepvállalási lehetőséget, jogot és feltételeket a cigány kultúra értékeinek és a szabadon választott kisebbségi identitás megőrzésére és megerősítésére.

Vitathatatlan, hogy a magyar társadalomban továbbra sincs jelenleg teljes körű konszenzus arra vonatkozóan, hogy milyen típusú intézkedéseket kell tenni a cigányság helyzetének javítása érdekében. Ebből adódik a hosszú távú stratégia egyik alapvető célja, ennek a konszenzusnak a kiépítése és fenntartása. A stratégia lépcsőzetesen a demokratizálás, a legitimitáció és a mobilizáció elveinek figyelembevételével dolgozható ki sikeresen.

A jelenlegi konszenzusos program magyarázata a több éves, évtizedes lemaradás, a cigány lakosság halmozottan hátrányos helyzete, mely halmozott megfosztottság miatt fontosnak tekintettük a feladatok sokaságának szerepeltetését a munkatervben, még akkor is ha a megvalósításra kevés esély mutatkozott, hisz ezáltal legalább az előkészítés, illetve az együttgondolkodás a megvalósítás érdekében megkezdődött.

Tisztelt Közgyűlés!

Szolnok Város Roma Integrációs Programja továbbra is országosan mintaértékűnek tekinthető kezdeményezés, melynek célja a cigány kisebbséghez tartozók esélyegyenlőségének javítása, leszakadásuk megállítása, és társadalmi integrációjuk elősegítése, úgy, hogy közben meg tudják őrizni a saját kulturális értékeiket.

A program elindítása, - habár az önkormányzat korábban is eleget tett a nemzeti és etnikai kisebbségek jogai érvényesülésének biztosításához fűződő törvényi kötelezettségének – egy minőségileg magasabb dimenzióba helyezte a probléma kezelését és a Cigány Kisebbségi Önkormányzattal való kapcsolattartás gyakorlatát, növelve annak hatékonyságát és eredményességét.

Az integrációs program elmozdította korábbi holtpontjáról a cigányság integrációját célzó kezdeményezéseket, egy szélesebb szakmai támogatást hozott létre a megvalósításhoz, és elindította a szükséges társadalmi konszenzus kiépítését.

A Munkabizottság működtetése egy fontos garanciális eleme a program végrehajtásának, mivel elsődleges feladata a cselekvési feladattervben megfogalmazott lakossági közszolgáltatási ellátások realizálása, másodsorban a szociális megfosztottságból és a cigány kisebbségi létből adódó hátrányok mérséklése és felszámolása, az ehhez szükséges demokratikus intézményrendszer továbbfejlesztése.

A program végrehajtásához rendelt 4 millió forint integrációs keret korántsem elégséges. Ugyanakkor egy helyi szintű projekt elindításához, a tervezhető szükségletek felméréséhez, a környezeti feltételek megteremtéséhez és az esetleges nemzeti fejlesztési programokban való részvételre való felkészüléshez egy korrekt anyagi bázist biztosít.

Ennek ellenére a rendelkezésre álló forrás felhasználásának céljáról és formájáról, a támogatottak köréről és a támogatás mértékéről időszakonként kieleződő viták tapasztalhatóak. A kritikai észrevételek rendre a Cigány Kisebbségi Önkormányzat képviselői és delegáltjai, esetenként kisebbségi érdekképviselők retorikájában jelennek meg, melyek esetenként nélkülözik a tárgyilagosságot, a következetességet és a partnerségre való törekvést. A jelenség érdekessége, hogy ezen konfliktusok szinte kivétel nélkül a kisebbség tagjai vagy a kisebbségi érdekképviselők delegáltjai között állnak fenn, mely valós vagy vélt sérelmek jelentősen befolyásolják objektivitásukat, döntési képességüket.

Természetesen ezen „közjátékok” esetenként hátráltatják a munkabizottság tevékenységét. Hatékonyságunk megőrzése érdekében, ezért az ügyrendben rögzítettektől eltérően nem negyedéveként, hanem az ún. „akció-időszakokban” 3-4 hetente folyik tanácskozás, így kezelhetőek a konfliktusok és biztosítható a folyamatos kiegyensúlyozott tevékenység. Ennek ellenére, vélhetően az említett jelenségek okán, egyre gyakrabban maradnak távol az állami, közigazgatási és más többségi társadalmi szervezetek delegáltjai, mely állandósulása esetén a szakmaiság romlásával fenyeget.

Fontos hangsúlyozni, hogy ezen probléma nem specifikusan szolnoki jelenség. Valamennyi cigány kisebbségi együttműködésben fellelhető, melynek oka a népcsoportokhoz tartozók eltérő szocializációjában, csoportközi kapcsolataiban, közösségszerveződési sajátosságaiban keresendő. A konfliktusok felvetésének dinamizmusa, hevessége jellemző erre a kultúrkörre, de a legkritikábban antiszociális indíttatású, destruktív vagy többségellenes. Leginkább személy- vagy csoportérdeket fejez ki, a csoportközi státusz-megőrzés és érdekérvényesítés elsődleges eszköze.

Mindazon által, a jelenség nem megkerülhető és nem is felesleges. Egy részről további adalékokkal szolgál egymás mélyebb megismerésében, más részről egy tanulási folyamat, mely segít felszínre hozni az akut és a tovább lépést akadályozó problémákat, melyek megfelelő mediációs technikával konstruktív energiává alakíthatóak.

A leginkább nehezítő körülmény, amely egy, a „szolnoki integrációs” program szempontjából különösen fontos, az a közellátással érintett rászoruló aránya.

A nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény egy nem cigány specifikus autonómia rendszert határoz meg. E szerint „a kisebbségi önkormányzati jogok a kisebbséghez tartozó választópolgárok közösségét illeti meg, akik ezeket a jogokat törvényben meghatározott módon, választott képviselőik útján gyakorolják”. Ez részint azért problémás, mert egy elkülönített cigány kisebbségi önkormányzati struktúrát hoz létre, melynek céljai nem minden esetben állnak szinkronban a helyi önkormányzással, és lehetőségei valamint adottságai nem biztosítják partnerségét.

E mellett láthatóan politikailag inaktív a népcsoportokhoz tartozó lakosság jelentős – mintegy 75-80 %-os – hányada, melynek következtében egyes cigány népcsoportok, közösségek, politikai vagy társadalmi érdekképviseletek kiszorulnak a kisebbségi önkormányzati érdekvégyesítésből, melyek azután nyíltszíni konfrontációt, ellenségeskedést eredményeznek, mely jelentősen rontja a kisebbségi autonómia törekvések eredményességét, az érdekképviseletek megítélését, és hátráltatja az integrációs törekvéseket, a befogadó társadalmi környezet kialakulását késlelteti.

A nehezítő körülmények ellenére Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata kizárólag az integrációs program továbbvitelében, a hátrányos helyzetű társadalmi rétegek életesélyeinek javításában, és a nemzeti és etnikai jogok legmesszebbmenő biztosításában érdekelt.

Az Integrációs Program megvalósításának elősegítésére létrehozott munkabizottságot célszerű továbbra is megtartani.

Annak átgondolása viszont indokolt, hogy a bizottság elnevezésének és ügyrendjének módosításával miként lehet a többség számára elfogadhatóvá és támogatóvá tenni törekvéseinket, és párhuzamosan hogyan lehetséges a kisebbségi autonómia és képviselet biztosítását úgy garantálni, hogy az indokolatlan túlsúlyával ne akadályozza a konstruktív és hatékony munkavégzést. E mellett szavatolnia kell a feladat- és hatáskörrel rendelkező állami- és közigazgatási intézmények képviseletét, aktív részvételét, összetételével és létszámával pedig biztosítani kell a működőképességet.

A szervezeti és működési átalakítás javasolt technikája

Mindenek előtt figyelemmel kell lenni arra, hogy a tervezett korrekciók lehetőséget adjanak a meglévő értékek és eredmények átörökítésére, illetőleg tovább vitelére. Fenntarthatóvá kell tenni az integrációs törekvések fejlődését, egyúttal az érdek-, és társadalmi egyeztetés olyan formáit szükséges működtetni, melyek valamennyi érdekelt számára elfogadhatóak, és minimalizálják a helyi közösségi célok ellen ható, egyéni érdekeket és célzatos konfrontációt megjelenítő nyilvános megnyilatkozásokat.

Ugyancsak jelentőséggel bír a megvalósító team és program elnevezése, mivel közvetett kommunikációs üzenetet hordoz. Egy felől kijelöli a kedvezményezett vagy preferált célcsoportot, más részről behatárolja a szóba jöhető partnerek körét.

Mindezekon felül a jelenlegi elnevezés cigány kisebbségpolitikai szempontból kirekesztő, hiszen a helyi cigány csoportok közül kizárólag az oláh cigány - roma - közösséget jeleníti meg, még ha szinkronban is van az EU alkalmazott terminológiájával.

A lefolytatott egyeztetések alapján, a jelenleg használatos csoportszűkítés elhagyásával korrekt, könnyebben értelmezhető funkciót jeleníthet meg a programot támogató szakmai műhely. (közgyűlési határozat 2.sz. melléklete)

Ennek megfelelően a módosított elnevezés: ***Integrációs Munkabizottság***

A változtatás természetesen a kialakult gyakorlat ismeretében értelmezhető, hiszen a hatályos ügyrend korrekten rögzíti az alábbiak szerint, „*a Bizottság általános feladata Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatának a célcsoport társadalmi integrációját elősegítő feladatai ellátásának támogatása, társadalmi segítése és ellenőrzése a civil kontroll eszközeivel.*”

A Munkabizottság nevének megváltoztatásával egyidejűleg elkerülhetetlen a koncepcionális elemeket és operatív cselekvési irányokat tartalmazó „Roma Integrációs Program” elnevezés korrekciója is.

Ily módon a javasolt megnevezés: Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata ***Szociális Integrációs Programja***. A részletes operatív feladatrendszer munkaanyaga változatlanul ***Cselekvési Feladatterv***.

A megoldandó feladatok tömegének és a helyi szinten szorító – választási ciklusokon átnyúló - ellentmondásoknak az ismeretében az út kezdeti szakaszában járunk és a tennivalók és megoldásra váró problémák száma nem csökkent. Ugyanakkor azt is látni kell, hogy a feladatok végrehajtásának nem csak pénzügyi korlátai vannak, hanem az is nehézséget jelent, hogy egy adott feladat ellátására közigazgatási, szakmai, közgazdasági és egyéb vonatkozásban mennyire készült fel az érintett helyi kisebbség és közösség.

A szakmai együttműködés eredményeként partneri kapcsolat alakult ki a munkabizottság, a települési önkormányzat, annak intézményei és a cigány kisebbségi önkormányzat között. / közös programok indítása oktatási, foglalkoztatási, lakásépítési területeken, közös pályázatok benyújtása, stb./

A megkezdett munkakapcsolat további fejlődésének biztosítéka az újonnan megválasztott Cigány Kisebbségi Önkormányzat aktív, a Roma Integrációs Programot segítő hozzáállása és tenni akarása.

A Roma Integrációs Program cselekvési feladattervében meghatározott célkitűzéseket, mint azt már korábban jeleztük, nem minden elemében sikerült megvalósítani, de a program megvalósítása elindult, idő- és forrásarányosan kézzelfogható eredményeket hozott, amelyre építeni lehet, a legfőbb eredmény, hogy létrejött és dolgozik egy „csoport”, mely képes felelősen tenni a halmozottan hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a cigány kisebbség társadalmi helyzetének javítása érdekében Szolnok városban.

A Roma Integrációs Munkabizottság kiegészülve az újonnan megválasztott Cigány Kisebbségi Önkormányzat delegáltjaival és aktivistáival, és a jelzett strukturális változtatások bevezetésével képes jelentős eredményt elérni a cigányság társadalmi integrációja területén.

A társadalmi integrálódás elősegítéséhez olyan társadalmi környezet kialakítása indult el, amelyben alapelveként és közös érdekként jelenik meg az esélyegyenlőség, az alapvető állampolgári jogok általános érvényesülésének, valamint a kötelezettségek teljesítésének követelménye. Ezen belül kiemelt figyelem fordítódik azokra a területekre, ahol a cigánysággal kapcsolatos előítéletek erőteljesebben nyilvánulnak meg

A Romaügyi Integrációs Munkabizottság áttekintette a Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatának Roma Integrációs programjáról, különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetű rétegek életesélyének javításáról szóló 144/2005. (III.31.) számú közgyűlési határozat és a hozzá kapcsolódó 45/2007. (III.29.) közgyűlési határozat 1. számú mellékleteként elfogadott cselekvési feladatterv végrehajtását.

A cselekvési feladattervben feladatok, célkitűzések egy része megvalósult, vannak feladatok, amelynek végrehajtása érdekében történtek lépések, és vannak olyan célok, melyek a feladatterv elfogadása óta aktualitását veszítette, és természetesen megjelentek a Roma Integrációs Programban megfogalmazott célok megvalósítása érdekében új feladatok is.

A Roma Integrációs Munkabizottság ezért átdolgozta a Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatának Roma Integrációs Programjának Cselekvési Feladattervét, melyet a határozati javaslat mellékleteként javasol elfogadni.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést az előterjesztés megvitatására és a következő határozati javaslat elfogadására:

...../2008. (I.24.) sz. közgyűlési határozat
A Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata Roma Integrációs Programjának felülvizsgálatáról és aktualizálásáról

Szolnok Megyei Jogú Város Közgyűlése a helyi önkormányzatokról szóló többször módosított 1990. évi LXV. törvény 8.§ (1) és (4) bekezdésében biztosított jogkörben eljárva, valamint a romák társadalmi integrációját elősegítő kormányzati programról és az azzal összefüggő intézkedésekről szóló 1021/2004. (III.18.) Korm. határozatban foglaltakat figyelembe véve az alábbi határozatot hozza:

1./ Szolnok Megyei Jogú Város Közgyűlése megismerte és tudomásul veszi a Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatának Roma Integrációs Programjának felülvizsgálatáról és aktualizálásáról szóló beszámolót, amely az előterjesztés 1.sz melléklete.

2./ Szolnok Megyei Jogú Város Közgyűlése a Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatának Roma Integrációs programjáról, különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetű rétegek életesélyének javításáról szóló 144/2005. (III.31.) számú közgyűlési határozata és 1. számú mellékletének címét Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata Szociális Integrációs Programjára módosítja.

3./ Szolnok Megyei Jogú Város Közgyűlése elfogadja a határozat 1. sz. mellékletét képező Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata Szociális Integrációs Programjának 2008. évre vonatkozó Cselekvési Feladattervét, ezzel egyidejűleg a Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatának a Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatának Roma Integrációs Programjának felülvizsgálatáról és aktualizálásáról szóló, 45/2007. (III.29.) számú közgyűlési határozat 1. számú mellékletét hatályon kívül helyezi.

4./ Szolnok Megyei Jogú Város Közgyűlése a határozat 2. sz. mellékletben foglaltaknak megfelelően a programot koordináló testület elnevezését Integrációs Munkabizottságra

módosítja, ezzel egyidejűleg a Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatának Roma Integrációs Programjáról, különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetű rétegek életésélyének javításáról szóló, 144/2005. (III.31.) számú közgyűlési határozat 1. sz. mellékletét, jelen határozat 2. sz. mellékletének megfelelően kiegészíti.

Felelős: Dr. Kállai Mária alpolgármester

A végrehajtásában közreműködik: Humán és Városfejlesztési Igazgatóság

Értesülnek: Szalay Ferenc polgármester
 Hegmanné Nemes Sára alpolgármester
 Dr. Kállai Mária alpolgármester
 Szabó István alpolgármester
 Dr. Szakali Erzsébet jegyző
 Dr. Sebestyén Ildikó aljegyző
 A Polgármesteri Hivatal igazgatói
 Integrációs Munkabizottság tagjai a Humán és Városfejlesztési
 Igazgatóság által
 Oktatási-nevelési intézmények vezetői
 Munkalehetőség a Jövőért Szolnok Kht. Vezetője
 Kozák Ferenc a Szolnoki Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnöke

Szolnok, 2008. január 11.

Dr. Kállai Mária

**.../2008. (I.24.) számú közgyűlési határozat
 1. számú melléklete**

**SZOLNOK MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
 SZOCIÁLIS INTEGRÁCIÓS PROGRAMJÁNAK
 CSELEKVÉSI FELADATTERVE**

1. Jogegyenlőség érvényesítése

a. A már megkezdett rendszeres tanácsadó- és jogsegély-szolgáltatás, valamint jogegyenlőségi koordinációs szakmai fórum folyamatos működtetésének biztosítása. A rendszeres jogsegély-szolgáltatás, főként az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium jogi segítségnyújtó- és antidiszkriminációs szolgáltatások hozzáféréseinek és népszerűsítésének támogatása lehetőleg olyan elismert, szakmai ismerettel és tapasztalattal rendelkező szervezettel illetőleg szakemberekkel, amelyek elfogadottak a hátrányos helyzetű, elsősorban cigány származású lakosok között.

Határidő: 2008. május 31. majd folyamatosan

Felelős: a területért felelős alpolgármester

A végrehajtásban közreműködik:

Humán és Városfejlesztési Igazgatóság

Integrációs és Esélyegyenlőségi Munkabizottság

b. Szakmai, szakmaközi konferencia, egyeztetések, fórumok, tapasztalatcserék folytatása. Közös esélyegyenlőségi és antidiszkriminációs kiadvány megjelentetése és szükség szerinti sokszorosítása, mely tartalmazza a jogegyenlőség biztosításában Szolnok városban tevékenykedő szervezetek leírását, azok feladatkörét, elérhetőségüket és a jogi segítségnyújtás igénybevételeinek módozatait.

Határidő: 2008. 02. 29. majd folyamatosan

Felelős: a területért felelős alpolgármester

A végrehajtásban közreműködik:

Humán és Városfejlesztési Igazgatóság

Integrációs és Esélyegyenlőségi Munkabizottság

2. Életminőség javítása, közösségi szocializáció

a. Az Integrált Városfejlesztési Stratégiához igazodóan a telepek, telepszerű lakókörnyezet rehabilitációjához, felszámolásához kapcsolódóan el kell indítani egy tervezési, előkészítési folyamatot.

A teljes megszüntetés eléréséig szociális rehabilitációs programokkal, környezeti és egészségügyi ártalomcsökkentő programokkal elősegíteni az életkörülmények javítását.

Határidő: 2008. december 31. majd folyamatosan

Felelős: a területért felelős alpolgármester

A végrehajtásban közreműködik:

Humán és Városfejlesztési Igazgatóság

Integrációs és Esélyegyenlőségi Munkabizottság

b. Tovább kell folytatni a hátrányos helyzetű roma fiatalok sportolási és táboroztatási lehetőséghez való hozzájutásának javítását, ösztönözve és elősegítve az egyéb önkormányzati és külső forrás bevonását e célra.

Határidő: 2008. december 31. majd folyamatosan

Felelős: a területért felelős alpolgármester

A végrehajtásban közreműködik:

Humán és Városfejlesztési Igazgatóság

Integrációs és Esélyegyenlőségi Munkabizottság

c. Kiemelten azon alapfokú oktatási intézményekben, ahol jelentős számban tanulnak hátrányos helyzetű cigány származású tanulók, segíteni kell az egészségügyi és higiéniai nevelést

Határidő: 2008. december 31. majd folyamatosan

Felelős: a területért felelős alpolgármester

A végrehajtásban közreműködik:

Humán és Városfejlesztési Igazgatóság

Integrációs és Esélyegyenlőségi Munkabizottság

3. Oktatás, képzés

a. „A hátrányos helyzetű tanulók elismerésére kidolgozott elvek alapján tovább kell folytatni a Szolnok Megyei Jogú Város területén állandó lakóhellyel rendelkező tanulmányi, kulturális, művészeti, közösségi és sport területen kiemelkedő tevékenységet végző hátrányos helyzetű, elsősorban cigány származású tanulók jutalmazását, évi egy alkalommal.

Határidő: 2008. december 31. majd folyamatosan

Felelős: a területért felelős alpolgármester

A végrehajtásban közreműködik:

Humán és Városfejlesztési Igazgatóság

Integrációs és Esélyegyenlőségi Munkabizottság

Oktatási intézmények vezetői”

b. A cigány/roma tanulók érettségit adó középfokú oktatási intézményekbe való bekerülésének elősegítése céljából képességfejlesztő és tehetséggondozó felkészítő képzések és programok, valamint felsőfokú képzésbe történő bejutást támogató rendszerek fejlesztése.

Határidő: 2008. március 1-től folyamatosan

Felelős: a területért felelős alpolgármester

A végrehajtásban közreműködik:

Humán és Városfejlesztési Igazgatóság

Integrációs és Esélyegyenlőségi Munkabizottság

Valamennyi oktatási-nevelési intézmény vezetője

c. Lehetőség szerint azon közoktatási intézményben, ahol jelentősebb számban tanulnak cigány/roma tanulók, el kell érni azt, hogy olyan cigány/roma származású, illetve romológus szakképzéssel rendelkező szociális munkást, pedagógiai asszisztenst vagy szabadidő szervezőt alkalmazzanak, akik közvetlenül is segíthetik a tanulni vágyó fiatalokat.

Határidő: 2008. december 31. majd folyamatosan

Felelős: a területért felelős alpolgármester

A végrehajtásban közreműködik:

Humán és Városfejlesztési Igazgatóság

Integrációs és Esélyegyenlőségi Munkabizottság

Valamennyi oktatási-nevelési intézmény vezetője

d. Ki kell dolgozni annak feltételrendszerét, hogy azon közoktatási intézményben, ahol erre igény mutatkozik a cigány nyelvi, művészeti és népismereti oktatás megszervezésre kerüljön.

Határidő: 2008. december 31.

Felelős: a területért felelős alpolgármester

A végrehajtásban közreműködik:

Humán és Városfejlesztési Igazgatóság

Integrációs és Esélyegyenlőségi Munkabizottság

Valamennyi oktatási-nevelési intézmény vezetője

f. Tovább kell folytatni a pályázatfigyelést (központi uniós, egyéb), illetve a megkezdettek szerint tájékoztató munkával elő kell segíteni az érintettek minél szélesebb körének részvételét az alábbi célcsoportok és célok vonatkozásában:

f.a./ 8 osztályt el nem végzett személyek motiválása az általános iskolai tanulmányaik befejezésére, valamint az ezt követő első szakma megszerzésére,

f.b./ cigány származású munkavállalókat alkalmazó vállalkozások támogatása,

f.c./ a szakmai gyakorlatot biztosító cégek ösztönzése.

Határidő: 2008. december 31. illetve folyamatosan

Felelős: a területért felelős alpolgármester

A végrehajtásban közreműködik:

Humán és Városfejlesztési Igazgatóság

Integrációs és Esélyegyenlőségi Munkabizottság

g. Tovább kell folytatni a pedagógusok – lehetőleg akkreditált – romológiai továbbképzését, és a képzést ki kell terjeszteni a középfokú oktatási intézményekre is.

Határidő: 2008. szeptember 30. illetve folyamatosan

A végrehajtásban közreműködik:

Humán és Városfejlesztési Igazgatóság

Integrációs és Esélyegyenlőségi Munkabizottság

g. Tovább kell folytatni Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatához tartozó azon köztisztviselők, és közalkalmazottak romológiai továbbképzését akik munkájuk során kapcsolatba kerülnek cigány/ roma származású állampolgárokkal.

Határidő: 2008. december 31.

Felelős: a területért felelős alpolgármester

A végrehajtásban közreműködik:

Humán és Városfejlesztési Igazgatóság

Integrációs és Esélyegyenlőségi Munkabizottság

4. Foglalkoztatási célok eléréséhez szükséges eszközzrendszer

a. Foglalkoztathatóság növelése érdekében a foglalkoztatás elősegítésében és a munkanélküliek ellátásában feladatokkal rendelkező intézményekkel és szervezetekkel szoros együttműködés további erősítése az alábbi célok, prioritások tekintetében:

a.a./ felzárkóztató képzések

a.b./ esélyjavító motivációs, kommunikációs, munka-erőpiaci készségfejlesztő programok, családtámogatások,

a.c./ iskolarendszeren belüli felnőttképzésben és iskolarendszeren kívüli betanító, OKJ-s képzésben való részvétel,

Határidő: 2008. december 31. majd folyamatosan

Felelős: a területért felelős alpolgármester

A végrehajtásban közreműködik:

Humán és Városfejlesztési Igazgatóság

Integrációs és Esélyegyenlőségi Munkabizottság

b. Esélyegyenlőség biztosításához szükséges feltétel- és eszközrendszer kidolgozásának folytatása, kiemelt figyelemmel az alábbiakra:

b.a./ pozitív példák bemutatása, amely mérsékelheti az intoleranciát,

b.b./ határozottabb fellépés a negatív diszkrimináció ellen, a cigány/roma érdekképviseleti szervezetek aktív közreműködésével

b.c./ kapcsolatfelvétel Szolnok Megyei Jogú Városban működő jelentősebb munkáltatókkal a cigány/roma lakosság foglalkoztatásnak élénkítése céljából, részvétel a munkáltatók érdekképviseleti szerveinek fórumain

b.d./ a média bevonása kapcsán pozitív előremutató példák, események, sikeres pályázati programok bemutatása,

b.e./ célcsoporti esélynövelő fórumok, szociális rehabilitációs programok létrehozása cigány/roma civil szervezetek bevonásával

Határidő: 2008. december 31. majd folyamatosan

Felelős: a területért felelős alpolgármester

A végrehajtásban közreműködik:

Humán és Városfejlesztési Igazgatóság

Integrációs és Esélyegyenlőségi Munkabizottság

c. Foglalkoztatási szint emeléséhez szükséges feltételrendszer kidolgozása az alábbi prioritások vonatkozásában:

c.a./ cigány/roma szervezetek felelősségvállalása a cigány/roma lakosság mozgósításában, a programban való bennmaradás biztosításában,

c.b./ cigány/roma civil szervezetek megerősítése,

c.c./ cigány/roma civil szervezetek mentori (segítő) hálózatának kialakítása,

c.d./ városfejlesztési koncepció során a helyi fejlesztéseknek munka-intenzív szektorok bővítése,

c.e./ a vállalkozóvá válás segítése az Észak-alföldi Regionális Munkaügyi Központ Szolnoki Kirendeltség és Szolgáltató Központ eszközrendszerének felhasználásával. A vállalkozni szándékozók részére tájékoztatók szervezése, szaktanácsadás biztosítása,

c.f./ a cigányok/romák munkaerő-piaci integrációját támogató programok, pályázati lehetőségek feltárása.

Határidő: 2008. december 31. majd folyamatosan

Felelős: a területért felelős alpolgármester

A végrehajtásban közreműködik:

Humán és Városfejlesztési Igazgatóság

Integrációs és Esélyegyenlőségi Munkabizottság

d./ Folytatni kell a foglalkoztatási szint javítása érdekében a közcélú foglalkoztatás szervezését és támogatását, a kihasználtság javítása érdekében a cigány/roma szervezetek támogató tevékenységének fokozásával.

Határidő: 2008. december 31. majd folyamatosan

Felelős: a területért felelős alpolgármester

A végrehajtásban közreműködik:

Humán és Városfejlesztési Igazgatóság

Integrációs és Esélyegyenlőségi Munkabizottság

5. Informatika, kultúra, kommunikáció

a./ Elősegíteni és támogatni kell Szolnok városban a cigány kultúra értékeinek és emlékeinek felmérését a Cigány Kisebbségi Önkormányzat, valamint civil szervezetek és aktivisták bevonásával. A felmért és összegyűjtött kulturális értékeket és emlékeket lehetőség szerint egy kiadványba össze kell foglalni.

Határidő: 2008. december 31.

Felelős: a területért felelős alpolgármester

A végrehajtásban közreműködik:

Humán és Városfejlesztési Igazgatóság
Integrációs és Esélyegyenlőségi Munkabizottság
Cigány Kisebbségi Önkormányzat

b. Meg kell vizsgálni a cigány kulturális és nyelvi értékeket megjelenítő katalógusok elkészítésének lehetőségét, digitális rendszerbe történő rögzítését, továbbá Szolnok város honlapján cigány kisebbség értékeit tartalmazó és közérdekű információkat közvetítő oldal létrehozásának lehetőségét.

Határidő: 2008. október 31.majd folyamatos

Felelős: területért felelős alpolgármester

A végrehajtásban közreműködik:

Humán és Városfejlesztési Igazgatóság
Integrációs és Esélyegyenlőségi Munkabizottság
Cigány Kisebbségi Önkormányzat

c. Szolnok városban jelentkező igények felmérését követően a cigány/roma kulturális rendezvényeknek, lehetőség szerint a városi rendezvények körébe történő integrálásának elősegítése.

Határidő: 2008. március 31.majd folyamatos

Felelős: a területért felelős alpolgármester

A végrehajtásban közreműködik:

Humán és Városfejlesztési Igazgatóság
Integrációs és Esélyegyenlőségi Munkabizottság
Cigány Kisebbségi Önkormányzat

d. Cigány/roma írott sajtó terjesztése, bővítése annak érdekében, hogy minél több információ jusson el a lakossághoz a cigány/roma programokat érintően, több pozitív példa és gyakorlat bemutatása.

Határidő: 2008. december 31.

Felelős: a területért felelős alpolgármester

A végrehajtásban közreműködik:

Humán és Városfejlesztési Igazgatóság
Integrációs és Esélyegyenlőségi Munkabizottság
Cigány Kisebbségi Önkormányzat

e. Meg kell vizsgálni az Integrált Városfejlesztési Stratégia Hangya utcában tervezett "Cigány Közösségi Ház, Kulturális és Képzési Központ" funkcionális kialakításának és működtetésének elképzeléseit, a modellezhető igények és elképzelések felmérését cigány kisebbségi érdekképviselet és civil fórumok bevonásával.

Határidő: 2008. december 31.

Felelős: a területért felelős alpolgármester

A végrehajtásban közreműködik:

Humán és Városfejlesztési Igazgatóság

Integrációs és Esélyegyenlőségi Munkabizottság

Cigány Kisebbségi Önkormányzat

6. Egészségügy

A halmozottan hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, kiemelten a telepszerű lakókörnyezetben élők egészségügyi állapotának javítása érdekében, az ingyenesen igénybe vehető egészségügyi szűréseken való részvétel ösztönzése, elősegítése, a szociálisan rászorulóknak számára helyben történő mobil szűrés feltételeinek biztosítása.

Határidő: 2008. december 31.majd folyamatosan

Felelős: a területért felelős alpolgármester

A végrehajtásban közreműködik:

Humán és Városfejlesztési Igazgatóság

Integrációs és Esélyegyenlőségi Munkabizottság

Cigány Kisebbségi Önkormányzat

7. Értékelés

a. Az Integrációs és Esélyegyenlőségi Munkabizottság által végzett éves munkát, a Társadalmi Szolidaritás és Integrációs Program Cselekvési Feladattervének megvalósulását, megvalósítását, továbbá aktualizálását minden évben el kell végezni.

Határidő: 2009. január 31 ., majd évente a költségvetés elfogadását megelőző hónap

Felelős: a területért felelős alpolgármester

A végrehajtásban közreműködik:

Humán és Városfejlesztési Igazgatóság

Integrációs és Esélyegyenlőségi Munkabizottság

.../2008. (I.24.) számú közgyűlési határozat

2. számú melléklete

Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatának Szociális Integrációs Programjáról, különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetű rétegek életesélyének javításáról szóló

A 144/2005. (III.31.) közgyűlési határozat 1.sz. mellékletének kiegészítése

4.6. A programot támogató és koordináló szervezet

Integrációs Munkabizottság

A Munkabizottság feladatkörét és működési szabályait az ügyrend tartalmazza, melyet a munkabizottság hagy jóvá.

Kulcs elem az önkormányzati tevékenység támogatása, ennél fogva célszerűen az elnöki feladat ellátását a területért felelős **alpolgármester**hez indokolt rendelni.

A munkabizottság koncepciójában és vállalt feladatrendszerében fellelhető cigány/roma kisebbségi ügyek felülreprezentáltsága okán, valamint a partnerség fontosságának hangsúlyozására **társelnöki** funkciót lát el a **Cigány Kisebbségi Önkormányzat** mindenkori **elnöke**.

A munkabizottság tagjait a közgyűlés felhatalmazása alapján a polgármester kéri fel.

A Program megnevezéseként a cselekvési folytonosság érdekében az alapértékeknek megfelelő, a feladatrendszer hatókörét és a helyi közösségi aktivitásra ösztönző szándékot megjelenítő elnevezés kezelhető.

Célszerűnek látszik a fellelhető tudományos kutatási tapasztalatok figyelembe vételével, a megkerülhetetlen társadalmi érzékenység és fogadókészség fejlesztési igényének, valamint - Dr. Forray R. Katalin prof. nevelésszociológus megállapításával élve - az „integrációs minimum” megjelenítése.

Ily módon a megnevezés: Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata **Szociális Integrációs Programja**. A részletes operatív feladatrendszer munkaanyaga változatlanul **Cselekvési Feladatterv**, melynek végrehajtási koordinálására a Munkabizottság Társadalmi Egyeztető Fórumot működtet.

A jövőbeni működés során a Bizottság a feladatok **stratégiai tervező és egyeztető testületi** funkcióját tölti be.

E szerint változatlanul „*a halmozottan hátrányos helyzetű társadalmi rétegek és csoportok életesélyeinek javítására, társadalmi integrációjának elősegítésére, esélyegyenlőségének biztosítására, irányelvek és települési szintű projektek kidolgozására, valamint megvalósítására létrehozott városi egyeztető, tervező, koordináló, döntés-előkészítő és javaslattevő szerv.*”

Ezen feladatai ellátása során figyelemmel kíséri Szolnok Megyei Jogú Város egyes szakpolitikai stratégiai terveiben az egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség jogszabályi kritériumainak teljesülését, javaslataival hozzájárul, hogy a munkaanyagok olyan célokat és elvárt eredményeket rögzítsenek, amelyek hozzájárulnak a halmozottan hátrányos helyzetű társadalmi rétegek és csoportok helyzetének javításához.

Működésével elősegíti a városi esélyegyenlőség biztosítását. Ezen belül hangsúlyozottan az adott célcsoport szükségleteinek feltárását és az arra adott integrált, tehát valamennyi fontos szükségletre választ nyújtó megoldási javaslat kidolgozását. Közreműködik – felkérés alapján

– az NFT strukturális és kohéziós alpból finanszírozható legfontosabb fejlesztési elképzelések megfogalmazásában.

Ajánlásokat tesz a Bizottság Társadalmi Egyeztető Fórum (a továbbiakban: TEF) elnevezésű **művelési testületének**, az Integrációs Program Cselekvési Feladattervének és azzal összhangban lévő operatív programok megvalósításához, és az esélyegyenlőségi politika képviselőjével közreműködik azon feltételek megteremtésében, melyek segítségével minden rászoruló hozzájut a fejlődést szolgáló feltételekhez.

Az egyes szakpolitikai operatív programok kidolgozására és koordinálására témavezetőt javasolhat.

A program megvalósítására rendelt 4 000000,-ft Integrációs-keretként működik, melynek felhasználását a Bizottság-TEF javaslata alapján, a Humán és Városfejlesztési Igazgatóság előterjesztésében a Polgármester vagy a területért felelős Alpolgármester hagy jóvá.

Beszámoló

Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatának Roma Integrációs programjáról, különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetű rétegek esélyegyenlőségének javításáról

Tisztelt Közgyűlés!

A Romaügyi Integrációs Munkabizottság Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatának Roma Integrációs programjának, különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetű rétegek esélyegyenlőségének javítása érdekében végzett tevékenységről az alábbi tájékoztatót adja.

Romaügyi Integrációs Munkabizottság tevékenysége

A Romaügyi Integrációs Munkabizottság a cselekvési feladattervben foglaltak megvalósítása érdekében munkáját rendszeresen végezte, az elmúlt évben 8 alkalommal tartott ülést, amely mellett számos munkacsoporti és eseti szakmai egyeztetésre került sor.

A munkabizottság az ügyrendjében foglaltaknak megfelelően kialakította munkatípusát, ülései nyitottak, nyilvánosak voltak, melyre a téma után érdeklődő és Szolnok város halmozottan hátrányos helyzetű – ezen belül hangsúlyozottan cigány/roma - lakosaiért tenni kívánó személy részt vehetett.

A beszámoló alapvetően a Roma Integrációs Programban rögzített prioritásokra épül és tartalmazza a cselekvési feladattervben foglaltak megvalósítását.

A Roma Integrációs Program és Cselekvési feladatterv megvalósítása érdekében végzett tevékenység

Jogegyenlőség érvényesülése:

Az emberi jogok érvényesülésének, a jogegyenlőség megteremtésének és érvényesülésének biztosítása az egyik legnehezebb feladat.

A jogalkotás folyamatában megjelennek a kisebbségi jogok, de ez még nem jelent megoldást, csak lehetőséget. Valós előrelépéshez a szabályokon túl előre kell lépni a szemléletmód változásában, változtatásában és a jogalkalmazás folyamatában is.

A cselekvési feladatterv alapvetően két feladatot fogalmazott meg a 2007. évre, egyrészt tanácsadó- és jogsegély-szolgáltatás fenntartását a városban, másrészt szakmai, szakmaközi egyeztetések tapasztalatcserék megszervezése.

A tanácsadó- és jogsegély-szolgáltatás területén a 2006. évi eredményekre építve sikerült előre lépni, hisz a Kisebbségi Jogvédő Egyesület mellett a Szolnoki Cigány Kisebbségi Önkormányzat szervezésében is elindult egy jogi segítségnyújtás, tanácsadás.

A jogsegély-szolgáltatást felkeresők problémái az alábbiak szerint oszlottak meg:

- jogi segítségkérés

- segítségkérés oktatási ügyekben
- lakásügyben segítségkérés
- önkormányzati és hatósági ügyben segítség kérés

Eredményes munkát végeztünk a jogegyenlőség elősegítését célzó szakmai, szakmaközi egyeztetések területén.

A jogsegély-szolgáltatás biztosító szervezetek civil, önkormányzati és állami szervek bevonásával folyamatos szakmai egyeztetést folytattunk, melynek keretében az egyes szervezetek megismerték egymás működési területét, meghatározták az egyes szervezetek kompetencia határait.

A megbeszélés keretében megállapodás született a jogsegély szolgáltatás területén az együttműködés lehetőségeiről és formáról.

A résztvevő szervezetek megállapodtak, hogy Romaügyi Integrációs Munkabizottság koordinálásával, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Esélyegyenlőségi Koordinációs Iroda szerkesztésében és a SZKTT Humán Szolgáltató Központ nyomdai kivitelezésében közös kiadványt jelentetnek meg – melynek nyomdai előkészítése megtörtént -, mely tartalmazza a jogsegély szolgáltatás területén tevékenykedő szervezetek tevékenységének rövid bemutatását és elérhetőségét. A kiadvány elkészítését a Romaügyi Integrációs Munkabizottság az integrációs keretből 150.000,-Ft-al támogatta.

Szintén egyöntetűen elfogadták a fórum résztvevői, hogy évente legalább egy alkalommal áttekintik az együttműködés eredményeit és tapasztalatait.

A megbeszéléseken elfogadottak szerint jelenleg folyamatban van a résztvevő szervezetek tevékenységét bemutató kiadvány nyomdai kivitelezése, melynek megjelenésére várhatóan 2008. február hó végéig kerül sor.

A jogegyenlőség érvényesítése az egyik legnehezebb feladat, hisz évszázados beidegződések, előítéletek mellett kell biztosítani a cigány lakosság jogszabályokban rögzített jogainak érvényesülését úgy, hogy az ne hasson aránytalan pozitív diszkriminációként, és ne alakuljon ki feszültség a többségi lakosság és a kisebbség között.

A cselekvési feladattervben rögzítetteket bár sikerült teljesíteni ezen a területen, de ezek csak a kezdeti lépések, melyek hatásai már jelentkeznek. Megteremtődött annak feltétele, hogy a következő években a megkezdett tevékenység következetes folytatásával érezhető eredményeket érjünk el a cigány lakosság jogegyenlőségének érvényesítése területén.

Konkrét jogegyenlőségi szervezeti törekvés a Szolnoki Rendőrkapitányságé, amely a belső normái által meghatározott intézkedéscsomag diszkriminációellenes programjai között kiemelt figyelmet fordít a hátrányos megkülönböztetés tilalmát tartalmazó jogszabályok gyakorlati érvényesülésére, valamint a cigány kisebbséghez tartozókkal kapcsolatos rendőri magatartás jogszerűségére.

Ugyancsak kiemelésre érdemes körülmény, hogy az említett munkacsoporti egyeztető megbeszéléseken túl a CKÖ rendszeres munkakapcsolatot épített ki az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium Roma Antidiszkriminációs Ügyfélszolgálat térségi megbízottjával, aki rendszeres ügyfélszolgálati tevékenységet végez heti két alkalommal, illetve felkérésre jogsegély szolgáltatást is ellát.

Életminőség javítása, közösségi szocializáció:

A Roma Integrációs Program előkészítéséhez összeállított „Helyzetfeltárás” című anyag igen fontos megállapítása volt, hogy az életminőség és ezen belül is a lakhatás feltételeinek javítása igen fontos kritériuma annak, hogy beinduljon egy minőségi életmód-váltás feltételrendszerének a megteremtése. Különösen fontos a hátrányos helyzetű rétegek - ezen belül a cigányság - lakásproblémáinak megoldását segítő programok továbbfejlesztése, a telepi körülmények között élő lakosság életkörülményeinek javítása, és a lakhatás feltételeinek normalizálása.

A Cselekvési Feladatterv ennek megfelelően kiemelten kezelte az életminőség javítását és a közösségi szocializáció segítségét.

A teleszerű lakókörnyezet rehabilitációjához kapcsolódó tervezési folyamat megindítására források hiányában nem volt lehetőség. A telepeken, teleszerű lakókörnyezetben élők lakhatási körülményeinek javítása, a felmerülő problémák, gyors és hatékony kezelése érdekében a Szolnoki Cigány Kisebbségi Önkormányzat és a „Munkalehetőség a Jövőért” Szolnok Kht. együttműködésében a cigány kisebbség által leginkább lakott területekre telepgondnokok foglalkoztatására került sor, részben a roma integrációs keretből nyújtott támogatásból, részben pedig a munkaügyi központ támogatásával.

Tovább folytatódott a cigány származású fiatalok nyári táboroztatása és sportolási lehetőségekhez való hozzájutás segítése.

A roma integrációs keretből nyújtott támogatással az Etnika Népfőiskolai Társaság szervezésében 15 fő részére 2006. július 26-31. között nem bentlakásos tábor került lebonyolításra, mely alapvetően a szabadidő hasznos eltöltésére és a művészeti nevelésre fektette a hangsúlyt. A tábor keretében a hátrányos helyzetű, elsősorban cigány származású fiatalok manuális készségfejlesztő technikákkal ismerkedtek meg - gipszöntéssel, gyöngyfűzéssel - és kiránduláson vettek részt, múzeum és mozi látogatás is szerepelt a programban.

A Szolnoki Cigány Kisebbségi Önkormányzat és az Etnikai Népfőiskolai Társaság szervezésében Miskolc-Lilafüreden 3 napos helytörténeti, életvezetési tábor került lebonyolításra, melynek keretében 20 cigány származású gyermek szerzett maradandó élményt. A tábor megszervezését és lebonyolítására a Roma Integrációs keretből 300.000,-Ft támogatást biztosítottunk.

A cigány fiatalok sportolásának elősegítésére a Cigány Kisebbségi Önkormányzat megszervezett egy „roma futball csapatot” mely 6-7 hónapon keresztül heti rendszerességgel tartott edzéseket és játszott mérkőzéseket.

A cselekvési feladattervben megfogalmazásra került, hogy tovább kell folytatni a város szociális térképének elkészítését, kiemelten az egészségi állapot felmérését a cigány származású lakosokra vonatkozóan.

A szociális térkép elkészítése megtörtént, melyben aktívan részt vettek a Szolnoki Cigány Kisebbségi Önkormányzat által foglalkoztatott szociális segítők is, akik elsősorban a mintavétel előkészítésében és a kérdezőbiztosok segítségével vettek részt.

Oktatás, Képzés:

A cigány kisebbséghez tartozók egy jelentős részének deprivált helyzete alapvetően, az iskolázottság alacsony szintjére és a szakképzettség hiányára vezethető vissza.

A foglalkoztatás és a munkaerő piaci esélyek növekedése nagymértékben kihat az életminőség javítására, ugyanakkor viszont a foglalkoztatás és esélynövekedés a munkaerőpiacon alapvetően függ a képzettségtől.

Egybehangzó véleménye a cigányság helyzetét vizsgáló szakembereknek, hogy a cigányság társadalmi integrációja csak az iskolázottság és képzettség növelésével valósítható meg.

A cselekvési feladattervben nem véletlenül szerepel hangsúlyozottan ez a terület, mert a Roma Integrációs Program elkészítése során is már világosan látható volt, hogy a cigány lakosság integrációjának egyik fontos, ha nem a legfontosabb feltétele és az egyik lehetséges kitörési pont lehet a hátrányos helyzetből a képzettségi szint emelése, versenyképes tudás megszerzése.

A fentiek elérése szempontjából csak egyik elem lehet a tanulás és tudás népszerűsítése, a másik elem, hogy a cigánytanulók oktatásában résztvevő pedagógusokkal megismertessük a cigány kultúrát, elősegítve a társadalmi elfogadásukat.

A Romaügyi Integrációs Munkabizottság ezen a terén jelentős eredményt ért el az elmúlt évben.

Az oktatáshoz és az iskolához való viszony meghatározó a jövőt illetően, melyben a családnak és a közösségeknek van jelentős szerepe. Az óvodai képzés és a szocializációs folyamatban betöltött szerepe elősegíti a hátrányos helyzetű gyerekek iskolai felkészítését, iskolához való viszonyának javulását, ezért a Romaügyi Integrációs Munkabizottság a Szolnoki Cigány Kisebbségi Önkormányzattal együttműködve támogatást nyújtott a jelentős arányú hátrányos helyzetű gyermekek gondozó Tesz-Vesz Óvoda vizuális képzést segítő programjához (100.000,-Ft) bábok vásárlására, tekintettel arra, hogy az intézményben magas a cigány származású gyerek száma.

Az év végén a cselekvési feladattervben foglaltaknak megfelelően, immáron harmadik alkalommal a Roma Integrációs keret terhére (595.000,-Ft), az oktatási intézmények javaslatára 51 fő hátrányos társadalmi státuszú, zömében cigány/roma származású tanuló részesült elismerésben kiemelkedő közösségi, sport, kulturális, és/vagy tanulmányi eredményéért.

Az elismerésre kidolgozott alapelvek továbbfejlesztésével népszerűsíthető az oktatásban való intenzív részvétel, a sikerélmény biztosításával ösztönözhető a tanulás ezen réteg fiatal korcsoportja körében.

A középfokú oktatási intézményben tanuló cigány/roma származású tanulók aránya a nem cigány társadalmi aránytól jelentősen elmarad, ezért a hátrányos helyzetű tanulók közép-, és felsőfokú oktatási intézménybe történő bejutásának elősegítését tűzte ki célul a cselekvési feladattervben a Romaügyi Integrációs Munkabizottság.

Ennek érdekében a tanév megkezdése előtt a középfokú tanulmányaikat kezdő hátrányos helyzetű tanulók beilleszkedésének segítésére személyiségfejlesztő és hagyományörző program megszervezését támogattuk a „Integrált Oktatásért” Alapítvány Dr. Hegedűs T.

András Alapítványi Szakiskola, Középiskola, Esti Általános Iskola lebonyolításában. A bizottság a programhoz az integrációs keretből 120.000,-Ft támogatást biztosított.

A programban mintegy 35 fő hátrányos helyzetű középiskolai tanulmányait most kezdő diák vett részt. Sajnos a programban csak kevés iskolavett részt, ezért a jövőben más módon kell segíteni a középiskolai tanulmányokat kezdő hátrányos helyzetű tanulók beilleszkedését.

A hátrányos helyzetű – és ezen belül a cigány/roma származású - tanulók felsőfokú képzésben való részvétele nagyon alacsony, ezért a Romaügyi Integrációs Munkabizottság feladatául tűzte ki, hogy a felsőoktatási intézményekbe való bejutás és a sikeres érettségi vizsga megszerzésének elősegítésére érettségi felkészítések megszervezését támogatja.

Az előző évben a program keretében 4 tárgyból került sor érettségi felkészítő megszervezésére, melyen tantárgyanként eltérő mértékben vettek részt cigány/roma származású tanulók, a legtöbb tanuló a matematika felkészítésen vett részt 15 fő, de a legkevesebben a történelem felkészítőn is 11 fő vett részt.

Az előkészítőt az „Integrált Oktatásért” Alapítvány Dr. Hegedűs T. András Alapítványi Szakiskola, Középiskola, Esti Általános Iskola végezte, tájékoztatója alapján a más középfokú oktatási intézményből kevés diák vett részt a felkészítésen.

A 2007. évben az érettségire történő felkészítés ismét meghirdetésre került az iskola részéről, annak lebonyolításához támogatást nem igényelt.

A kidolgozott elvek mentén tovább kell folytatni a középfokú oktatás befejezésének és a felsőoktatásban való bejutás elősegítését. Tapasztalata az elmúlt évi munkának, hogy több oktatási intézményt kell bevonni az érettségire való felkészítésbe, és nagyobb hangsúlyt kell fektetni a szervező, népszerűsítő munkára.

A cselekvési feladattervben szerepelt a pedagógusok „attitűdváltást elősegítő romológiai” képzésének folytatása, mely 2006. évben a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet szervezésében és a Roma Integrációs Szakfeladatból nyújtott (550.000,-Ft) támogatással, 22 fő részére nyújtott segítséget a hátrányos helyzetű, elsősorban cigány kisebbséghez tartozó tanulókkal való foglalkozáshoz.

Sajnos 2007. évben nem indult a városban ilyen típusú akkreditált képzés, ezért a következő időszakban kiemelt figyelmet kell fordítani a szervezés és előkészítés folyamatára ezen a területen.

A cigány származású tanulók alap-, közép- és felsőfokú képzésnek elősegítése céljából országos tanulmányi ösztöndíj pályázatok kerültek meghirdetésre. A Szolnoki Cigány Kisebbségi Önkormányzat szervező, népszerűsítő munkájának eredményeként Szolnok városból több, mint 160-180 fő nyújtott be igényt. Az igénylők többsége általános iskolás, de növekvő a középfokú intézményben tanuló igénylők száma is. Sajnos továbbra is igen alacsony a felsőoktatásban tanuló cigány származású tanulók száma, ezért a részükre biztosított támogatási keretet országos szinten sem merítették ki.

A SZKTT Humán Szolgáltató Központ szervezésében és lebonyolításában folytatódott a munkaerőpiacon hátrányos helyzetben lévők esélyeinek javítására képzéssel párosuló foglalkoztatás, melyben cigány/roma származásúak is részt vesznek, valamint kiemelkedő intézményközi érdeklődés és részvétel mellett bonyolódott az Európai Unió által támogatott

„A társadalmi befogadás elősegítése a szociális területen dolgozó szakemberek képzésével” című projekt.

Ugyancsak a SZKTT Humán Szolgáltató Egyesület szervezésében tovább folytatódott a Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatához tartozó azon köztisztviselők romológiai képzése, akik munkájuk során kapcsolatba kerülnek cigány származású állampolgárokkal.

A képzés sikerét mutatja, hogy a Polgármesteri Hivatal több munkaterületéről is érkezett visszajelzés arra vonatkozóan, hogy szükségesnek tartják más kollégák bevonását, illetve a már képzettek ismereteinek további mélyítését. A képzésben 2007 évben a Polgármesteri Hivatalból 14 fő vett részt, így összesen ilyen jellegű képzésben 29 fő részesült..

Az oktatásban és képzésben már érezhető a Roma Integrációs Program alapelvei mentén megkezdett munka, de ez az a terület, mely a legnagyobb kitartást igényli. Az elmúlt évben megkezdett munka eredményeire építve biztosítottak az előrelépés feltételei.

Ugyanakkor azt a tényt, hogy a cigányok oktatásügyi helyzete az általános iskola befejezése terén javult, nem szabad sikerként elkönyvelnünk. Amennyire a cigányság iskolai pozíciója javult, azt a gazdasági fejlődés szabadabb kibontakozása el is vette, épp a szóban forgó iskolai végzettséget értékelte le a legerőteljesebben.

A cigányság lemaradása a többségi társadalommal szemben nőtt, mert az érettségit adó középfokú - és újabban a felsőfokú – oktatás expanziója elkerülte a népcsoportot.

Ugyanakkor az újonnan az államilag támogatott felsőfokú képzés szűkülésével elsősorban a hátrányos helyzetű tanulók esélye csökken a felsőfokú képzésbe történő bejutásra.

A legutóbbi felmérések és a szociális térkép elkészítése során felvett adatok alapján a nem cigány tanulók 76,5 százalékaival szemben, a cigány diákok csupán 6,9 százaléka szerzett az általános iskolainál magasabb végzettséget.

A középiskola befejezését tekintve az esélyegyenlőtlenség mértéke több mint ötvenszeres.

Figyelembe véve, hogy a középiskolából felsőfokú intézménybe való továbbtanulás pontján nincs esélykülönbség cigány és nem cigány tanulók között, ez azt jelenti, hogy egy cigány tanulónak ötvenszer kisebb az esélye arra, hogy diplomát szerezzen, mint nem cigány társainak.

Ennek a hatalmas esélykülönbségnek a legnagyobb része az érettségit adó középfokú oktatásba való belépés pontján keletkezik.

Szeretnénk kiemelni, hogy nem elég pusztán elvégezni az általános iskolát: a továbbtanulás feltétele, hogy a tanulók jó eredményekkel zárják az alapfokú képzést, illetve, hogy ők és családjuk hasznosnak, “jó befektetésnek” ítélik meg a későbbi iskoláztatást.

Az oktatás területén elsősorban a középfokú és felsőfokú képzésben érezhető a lemaradás a többségi társadalomhoz képest.

Ahhoz viszont, hogy ezeken a területeken előrelépés legyen, és nagyobb számban vegyenek részt cigány származásúak, elengedhetetlen az alapfokú képzésben való eredményesebb

részvétel, amely egyaránt erőfeszítést kíván a tanulótól, a szűkebb és tágabb környezetétől és az oktatási intézményektől is.

Foglalkoztatási célokhoz kapcsolódó eszközrendszer:

A munkahely, foglalkoztatás és a hátrányos helyzet szorosan összekapcsolódnak, ezért a felzárkózás és társadalmi integráció elengedhetetlen feltétele a foglalkoztatás javítása.

A cigány lakosságot, a rendszerváltást követően leginkább a foglalkoztatás területén érte a legnagyobb veszteség. Az alacsony foglalkoztatottság alapvető okai az alacsony képzettségben, azon iparágakban, gazdasági területeken jelentkező visszaesésében keresendők, amelyek többségben foglalkoztattak alacsony képzettségű munkaerőt.

A foglalkoztatás élénkítésében csak közvetett befolyással rendelkezik az önkormányzat, ezért alapvetően a munkaerő-piaci esélyek javítása terén tud segítséget nyújtani, illetve közhasznú foglalkoztatás biztosításával, munkatapasztalatok megszerzésével, tud segítséget nyújtani.

A bizottság, a Munkaügyi Központ és a Munkalehetőség a Jövőért Szolnok Kht. évi gyakorlatában folyamatos volt a törekvés azoknak a partnerkapcsolatoknak a kiépítésére, amelyek a cigány kisebbség munkaerő-piaci reintegrációját segítik elő.

Az Észak-alföldi Regionális Munkaügyi Központ Szolnoki Kirendeltség és Szolgáltató Központ a szolnoki cigány/roma állástalan lakosság munkaerő-piaci helyzetének javításában, foglalkoztatásuk elősegítésében közreműködik. A nyilvántartott álláskeresők humánus szolgáltatásainkat, egyéb szolgáltatásainkat vehetik igénybe. Képzésükhöz, foglalkoztatásukhoz támogatást biztosítanak.

A cigány/roma állástalan lakosok körében magas az alacsony iskolai végzettségűek aránya, így főként az alapfokú végzettségűek számára szervezett tanfolyamokra jelentkezhetnek körükből. Az év folyamán több tanfolyam került megszervezésre, amelyen alapfokú végzettségű ügyfelek tanulhattak. E tanfolyamok közül az eljárás szerinti hegesztő + minősített hegesztő tanfolyamon, illetve felzárkóztató + betanító útépítő képzésen tanultak cigány/roma származású álláskeresők is (3 fő, illetve 2 fő szolnoki lakos).

Bértámogatással 2 fő szolnoki roma álláskereső helyezkedett el bolti kiegészítő munkakörben. Egy éves foglalkoztatásukhoz 1.061.950 Ft támogatás lett megítélve (2007.év 597.797.Ft, 2008.év 464.153 Ft).

Közhasznú támogatással összesen 51 fő roma álláskereső munkába helyezését segítette a szervezet. Foglalkoztatásukhoz 22.379.345 Ft támogatás kerül kifizetésre (13.130.611 Ft 2007-ben, 9.248.734 Ft 2008-ban). Az érintettek segédmunkás, telepgondnok, szervező, szociális szervező, közösségi szervező munkakörökben helyezkedtek el Szolnokon a Munkalehetőség a Jövőért Szolnok Közhasznú Társaságnál, Cigány Kisebbségi Önkormányzatnál, Országos Etnikai Kisebbségi Egyesületnél, Etnikai Népfőiskolai Társaságnál, LUNGO-DROM Országos Érdekvédelmi és Polgári Szövetségnél, illetve a JNSZ. Megyei Területi Kisebbségi Önkormányzatnál.

Közmunkában összesen 8 fő cigány/roma álláskereső helyezkedett el közvetítésükkel erdőművelő, segédmunkás munkakörökben (NEFAG Erdészet, ill. Szolnoki Kistérségi Többcélú Társulás).

„Pályakezdők a közoktatásban” elnevezésű megyei munkaerő-piaci program keretében cigány/roma származású érettségizett fiatalok képzését és foglalkoztatását segítette a munkaügyi szervezet. Az érintett fiatalok először -2006. szeptember 19-től 2007. június 20-ig- pedagógus asszisztens képzésen vettek részt (összesen 11 fő).

A program keretében 4 fő szolnoki fiatal kezdte meg tanulmányait a tanfolyamon, ebből 2 fő elhelyezkedése miatt nem vállalta tovább a programban való részvételt, így nem fejezte be a tanfolyamot. A tanfolyam befejezését követően 2007. júliusától 7 fő foglalkoztatása kezdődött meg támogatásunkkal 5 oktatási intézményben /3 szolnoki középiskolában, és 2 általános iskolában Zagyvarékason, ill. Nagykörűben). A támogatással foglalkoztatottak közül 5 fő zagyvarékasi és 1-1 fő öcsödi, illetve nagykörűi lakos.

A „*Munkalehetőség a Jövőért*” Szolnok Kht. Az év elején megállapodást kötött a Szolnoki Cigány Kisebbségi Önkormányzattal. A megállapodás alapján 2007 évben a CKÖ által jelölt legalább 30 fő foglalkoztatására vállaltak garanciát.

A megállapodás teljesítése során a várakozásokat felül múló realizálás történt. Közcélyú foglalkoztatás keretében 59 fő, közhasznú támogatási program keretében pedig 32 fő cigány/roma származású munkavállalót foglalkoztattak.

A foglalkoztatottak munkarendje 4-6, illetve 8 órás munkaidőben történt az alábbi munkakörökben: segédmunkás, közterület-gondozó, telepgondnok, takarító, parkőr, kapcsolattartó, pályázatfigyelő. A munkavállalók munkabére 40000,-70000,-Ft között mozgott.

Közhasznú programszerű támogatás keretében dolgoztak a városi szegregált telepek és perifériás területrészek tisztántartásában, területrendezésében, köztisztasági állapotmegóvásában, kaszálásban.

A munkaügyi központ ezen foglalkoztatásokra 90%-os támogatást biztosított.

A Kht. 2 uniós pályázatában is bevonásra került 19 fő cigány/roma foglalkoztatott, akik a program során – varrómunkás, parkgondozó, hegesztő – szakképesítést is szereztek.

A Kht. foglalkoztatásában 2007 évben 110 cigány/roma munkavállaló számára nyílt lehetőség munkavégzésre, illetőleg szűkebb körben szakképesítés megszerzésére.

A Romaügyi Integrációs Munkabizottság a 2007 évi költségvetési rendeletben biztosított Roma Integrációs Szakfeladat terhére 754.000,-Ft támogatást nyújtott közhasznú foglalkoztatáshoz, mely kiegészült a Munkaügyi Központ által nyújtott támogatással.

Ennek eredményeként 15 fő közcélyú foglalkoztatására nyílt lehetőség, elsősorban a Roma Integrációs Program Cselekvési Feladattervében megfogalmazott célok megvalósításának segítésére.

A Bizottság kiemelt feladatának tekintette a hátrányos helyzetű rétegek, s benne a cigány lakosság szociális és foglalkoztatási problémáinak kezelését. Rendszeresen vizsgálta, hogy

milyen foglalkoztatási programokhoz kapcsolódhatnak az arra rászorulóknak, illetve hogyan, milyen módszerekkel lehet elősegíteni a cigány lakosság foglalkoztatását.

A SZKTT Szolnoki Humán Szolgáltató Központ és civil szervezetek közreműködésével, elsősorban Európai Unió források bevonásával több, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok munkaerő piaci helyzetét javító program és foglalkoztatás indult, melyben jelentős számban vettek részt roma származású személyek. Ezen programok a foglalkoztatás mellett a képzésre is nagy hangsúlyt fektettek, sőt nem elhanyagolható a programokban résztvevők tovább foglalkoztatásának aránya sem.

A SZKTT HSZK komplex segítő rendszert működtet, az egyes szolgáltatásokat, programokat, korra, nemre, etnikai hovatartozásra való tekintet nélkül biztosítja a szociális – mentálhigiénés - egzisztenciális problémákkal küzdő egyének, családok, csoportok és közösségek számára. Intézményünk szolgáltatásait évente 7-8 ezer ügyfél veszi igénybe, a roma célcsoport arányát nem mérjük, a személyiségi jogok okán.

A családsegítők tapasztalatai, valamint a statisztikai adatok szerint is, a cigány/roma lakosság átlagos életminősége, lakhatási színvonala, egészségi állapota, foglalkoztatottsága, iskolázottsága a lakosság egészénél lényegesen rosszabb.

Az intézménynek nagy tapasztalata van a többszörös hátrányokkal bíró célcsoportokkal való foglalkozásban. Véleményünk szerint e célcsoportok (köztük a roma lakosság) olyan alapproblémáit szükséges kezelni, mint pl. az alacsony foglalkoztathatósági szint. Ennek javítása komplex, és együttműködést igénylő feladat. Elemei között szerepelnie kell az állapotjavításnak, motiválásnak, képzettségi szint javításának, készségfejlesztésnek, foglalkoztatásnak, a képzésben illetve a foglalkoztatásban maradáshoz - hosszabb távon az elért eredmények megtartásához – elősegítő programoknak, miközben egyéb támogató (szociális, mentálhigiénés, családsegítő, gyermekjóléti, egészségügyi, kulturális) szolgáltatások párhuzamosan és folyamatosan biztosítottak a célcsoport számára.

Az intézmény képviselője (HSZK igazgató) a foglalkoztatási célok megvalósításáért dolgozó munkacsoport munkájában vett részt.

Intézmény évek óta folyamatosan és tudatosan működik együtt az Észak – alföldi Regionális Munkaügyi Központtal, és a „Munkalehetőség a Jövőért” Szolnok KHT – val, az alacsony munkaerő-piaci eséllyel bíró társadalmi csoportok – köztük a cigány/roma lakosság – foglalkoztathatóságának javítása céljából.

Az együttműködés keretében a szervezetek több EU-s projekt megvalósításában vettek részt, különböző – az aktuális helyzetnek leginkább megfelelő szerepekben – főpályázóként, kedvezményezett partnerként, valamint támogató partnerként, konzorciumi tagként. A projektekbe minden alkalommal bevontuk a Szolnoki Cigány Kisebbségi Önkormányzatot is.

A vállaltaknak megfelelően a HSZK az alábbi projektek keretében segítette elő a roma személyek foglalkoztathatóságának javítását 2007 évben:

1/2004/ROP 3.2.2. Helyi foglalkoztatási kezdeményezések támogatása – „Non – profit foglalkoztatási projektek megvalósítása a szociális gazdaságban” című „ORIGO” projekt:

A projekt időtartama: 2005. június – 2007. június.

A projektben a HSZK Főpályázóként, „Munkalehetőség a Jövőért” Szolnok KHT kedvezményezett partnerként, az Észak – alföldi Regionális Munkaügyi Központ és a Szolnoki Cigány Kisebbségi Önkormányzat partnerként vett részt.

A projekt keretében az intézmény 32 tartós munkanélküli, illetve megváltozott munkaképességű személy képzését, valamint 26 fő foglalkoztatását biztosította, valamint a szükséges eszközök, gépek beszerzésével megteremtette a hosszú távú foglalkoztatás lehetőségét is.

A programban résztvevő személyek szükségleteiknek, képességeiknek és lehetőségeiknek megfelelően 3 típusú képzési, majd foglalkoztatási programban vehettek részt. Az OKJ-s, valamint betanító képzések intenzív formában, 5-11 hónap alatt zajlottak le, melyet 12 – 16 hónapos foglalkoztatási program követett. A foglalkoztatást teljes egészében a „Munkalehetőség a Jövőért” Szolnok Közhasznú Társaság szervezte, mint a pályázó kedvezményezett partnere.

A programban egyéb szolgáltatások is szerepeltek, így pl. a Humán Szolgáltató Központ szakemberei egyéni támogató, tanácsadó, családsegítő programokkal, valamint csoportos foglalkozások, tréningek szervezésével nyújtottak segítséget a résztvevők szociális, mentálhigiénés, valamint egyéb problémáik kezeléséhez, a programban való sikeres részvétel eléréséhez.

Előzetes vállalásuk volt: 8 fő roma származású személy bevonása a
Teljesítés:
 Képzésben részt vevők száma: 12 fő (nyilatkozatban magát romának valló)
 Foglalkoztatásban résztvevők száma: 11 fő (nyilatkozatban magát romának valló)

ROP-3.2.2.-2005-02-0014/37 – Prométheusz projekt - Környezettudatosság erősítése non-profit foglalkoztatás keretében a tisztább Szolnokért

A projekt időtartama: 2005. november – 2007. október

Főpályázó: Munkalehetőség a Jövőért Szolnok KHT
 HSZK szerepe: Kedvezményezett partner

A projekt célja volt a hagyományos aktív munkaerő-piaci eszközökkel nem elérhető halmozottan hátrányos helyzetű emberek munkaerő-piaci és társadalmi esélyeinek növelése. Ennek érdekében a szervezet Szolnok városában, 15 fő halmozottan hátrányos helyzetű, részben roma származású tartós munkanélküli számára kívánt betanított lakatos, illetve OKJ Hegesztő képzést, majd erre építve TÜV Minősített hegesztő képzést biztosítani, valamint 20 hónapos időtartamú, teljes munkaidős foglalkoztatását vállalta a non-profit szektorban.

A foglalkoztatási programelemet megelőzte a célcsoporttagok problémáikhoz, állapotáukhoz, illetve szükségleteikhez igazított komplex szociális-mentálhigiénés támogató program megkezdése, mely a célcsoport kiválasztását, szükségleteinek feltárását, és állapotának javítását szolgálta. E feladatokat a HSZK biztosította.

Előzetes vállalásuk volt: 5 fő roma származású személy bevonása a
Teljesítés:
 Foglalkoztatásban résztvevők száma: 11 fő (nyilatkozatban magát romának valló)

HEFOP-2.2.2-06/1 A társadalmi befogadás elősegítése a szociális és munkaügyi szolgáltatások együttműködési modelljének kidolgozásával „INTER-AKTÍV 2007” című projekt.

A projekt időtartama: 2007.január 01. – 2007. december 31.

Főpályázó: Észak-Alföldi Regionális Munkaügyi Központ
Humán Szolgáltató Központ szerepe: kedvezményezett partner

Közvetlen célkitűzések

- A helyi munkaügyi és szociális **szervezetek tervszerű, összehangolt együttműködésének** kialakítása, az együttműködés infrastrukturális hátterének megteremtése, rendszerszemléleten alapuló szakmai technológia kidolgozása és alkalmazása.
- A **komplex szolgáltatások, ellátások, elérhetővé tétele** a célcsoport valamennyi tagja számára.
- A hátrányos helyzetű aktív korú nem foglalkoztatott célcsoport tagjainak **tényleges szükségleteit figyelembe vevő** integrált szolgáltatások megszervezése.
- 500 fő hátrányos helyzetű aktív korú nem foglalkoztatott személy aktivizálása, közülük 100 fővel egyéni fejlesztési stratégia kialakítása, annak végrehajtására motiválttá tétele, folyamatos aktív kapcsolatban tartása, 50 fő **foglalkoztathatóságának javítása, konkrét eredmények elérésével.**

A projektben résztvevő roma személyek száma: 11 fő (nyilatkozatban magát romának valló) partnerszervezetek együttműködési rendszere, és az általuk megvalósított projektek

A közcélú foglalkoztatások során nagyobb hangsúlyt kell fektetni az előkészítő és személyes támogatást biztosító tevékenységekre, és ezek figyelembevételével lehet támogatást nyújtani a foglalkoztatáshoz.

Sajnálatosan a tartós munkanélküli foglalkoztatási programok, illetőleg a közmunka és közhasznú programok szervezésére kiírt pályázatok nem, vagy csak csekély mértékben veszik figyelembe a rétegspecifikumokat, melyek már az előkészítés stádiumában elövetítik a lemorzsolódás valószínűségét.

A projektek zöme nem a tartós munkaerőpiacra való felkészítést célozza meg. Amennyiben erre irányuló képzés is szerepel a programban, előfordulhat, hogy a megszerzett szaktudás közvetlenül munkaerő-piaci esélyt teremt, mely a programban lemorzsolódásként jelentkezik, viszont az egyén szempontjából sikertörténet.

Visszatérő probléma, hogy a pályázatok a képzési programrészeket magasabb részvételi költségtérítéssel, jövedelempótló támogatással finanszírozzák mint az effektív munkaprogramot, így a csekélyebb juttatásért végzett további részvétel egyéni vagy családi mérlegelés tárgyát képezheti.

Nem lehet továbbá figyelmen kívül hagyni a szóban forgó társadalmi csoport évtizedek alatt kialakult kulturális, életvezetési szokásait, szabályait, melyek meghatározzák az egyes egyének hagyományos megélhetési formáit, csoport státuszát. Ezek függvényében, ha a program megvalósítási ideje nem találkozik az egyén vagy család életvezetési ciklusával,

illetőleg a befektetés negatívan aránylik a várható nyereséggel, vagy más szezonálisan magasabb nyereséggel kecsegtető munka elérhető, automatikusan lép fel a lemorzsolódás.

A cselekvési feladatterv alapján a munkabizottság nagy hangsúlyt fektetett a pozitív példák bemutatására, ezzel is elősegítve az intolerancia mérséklését.

Sajnos továbbra sem történt előrelépés a cigány civil szervezetek foglalkoztatási programok mozgósítása érdekében történő bevonhatósága területén. Továbbra is szűk azon cigány szervezetek száma, akik közreműködnek ezen munkába.

A foglalkoztatás területén a diszkrimináció elleni küzdelem az egyik fontos feladat, amely nagyon sok nehézségbe ütközik. A hátrányos megkülönböztetés bizonyítása igen nehézkes, előrelépés csak a cigány/roma civil és érdekképviseleti szervezetek működési támogatásával és hatékonyabb feladatvállalásával érhető el.

Informatika, kultúra, kommunikáció:

A cigány kultúra a magyarországi nemzeti kulturális értékek szerves része, melynek ápolása és megismertetése fontos feladat. A kultúra megismertetése csak a kommunikáción keresztül képes megvalósulni, ezért kiemelt szerepet kapott a Roma Integrációs Programban is.

A Romaügyi Integrációs Munkabizottság támogatta a cigány kultúra szerves részét képező cigány gasztronómia bemutatását, melynek keretében a Körösi úton került lebonyolításra a III. Hagyományos Cigány Ételek főzőversenye és a Gulyás Fesztiválon is ismételten megjelentek a cigány kisebbség ételei.

Az immáron harmadik alkalommal megtartásra került Hagyományos Cigány Ételek főzőversenye ez évben országos szintűvé vált, amelynek következtében az eddigi színhelyet (Körösi út) kinőtte.

Az előre lépés érdekében szükséges új a rendezvény színvonalának megfelelő helyszín keresése és ezzel egyidejűleg nagyobb hangsúlyt kell fektetni az előkészítésre is.

A megtartott bemutaton keretében, mely rendezvényeken nagy sikert arattak a hagyományos cigány ételek.

Az év végén megtartásra került hátrányos helyzetű tanulók elismerésére szervezett ünnepségen a Mátyás Király úti általános iskola művészeti tanulócsoportjai adtak rendkívül színvonalas műsort, melyben hangsúlyos arányú és meggyőző teljesítményű cigány/roma származású tanulók is szerepet kaptak.

Az év során az „Integrált Oktatásért” Alapítvány Dr. Hegedűs T. András Alapítványi Szakiskola, Középiskola, Esti Általános Iskola szervezésében Cigány Hagyományörző Nap került lebonyolításra, melyet a Romaügyi Integrációs Munkabizottság 150.000,-Ft összeggel támogatott. A program keretében nem csak a cigány/roma etnikus kultúra került bemutatásra, de színvonalas előadások segítették a cigányság történetének, szokásainak és hagyományainak bemutatását, megértését.

Amint érzékelhetjük a romák nyelvi tagozódását, éppen úgy réteghelyzetüket tekintve is tagozódnak: a magasan kvalifikált – főként romungro - muzsikus rétegtől kezdve a még telepvi viszonyok között élő putrilakó cigány családok életviteléig széles skálát találunk. A cigány lakosság nyelvi és kulturális szempontból hasonlóan erősen tagolt kisebbség, ezért több nyelv

és kultúrkör megőrzéséről kell egyidejűleg gondoskodni. A meglévő hagyományörző cigány/roma közösségek lényegében az utolsó olyan csoportok a magyar társadalomban, amelyekben a népi művészet a mindennapi élet szerves része.

A cigány kultúrának új keletű az írásbelisége, probléma továbbá, hogy nem rendelkeznek anyaországgal, amely kulturálisan és anyagilag támogatná a magyarországi cigány lakosságot. Napjainkban a cigány kultúra értékeinek felfedezése a reneszánszát éli. A kisebbségi önkormányzati és civil képviselői szervezetek, a városi cigány kisebbségi társadalom régóta dédelgetett álma egy több funkcióval rendelkező cigány/roma közösségi ház, mely tudásközpontként megfelelő háttérrel biztosíthatna a cselekvési program feladatainak megvalósításához.

A program az elmúlt évben elmozdult a holtpontról hisz több civil, illetve Cigány Kisebbségi Önkormányzati törekvés is elindult a központ létrehozására és tartalommal való megtöltésére.

Az európai Unió pályázatok megnyílásával, illetve az NFT II. adta lehetőségekkel élve lehetőség nyílt a közeljövőben a cigány/roma közösségi ház létrehozására.

A cigány/roma kultúra jelenléte érzékelhető Szolnok városban, de tovább kell dolgozni, hogy szervezettebb formában is megjeleníthető legyen a város lakossága számára.

Egészségügy:

A meglévő ismereteink alapján az egészségügyben hatályos jogszabályok garantálják az esélyegyenlőséget, amely alapján városunk egészségügyi intézményeiben minden ellátott (beteg) egyaránt, megkülönböztetés nélküli ellátásban részesül.

A magyarországi és ezen belül a Szolnok városi cigányság demográfiai jellemzői hosszabb ideje igen jelentősen különböznek az országos átlagtól. A szegénységgel, a szociális helyzettel összefüggő élet- és lakáskörülmények, valamint a környezeti tényezők jelentősen befolyásolják a cigányok/romák egészségi állapotát, az egészséges élet elérésének és az ellátórendszerekhez való hozzáférés esélyeit.

Ugyanakkor a cigány lakosság egy része nem veszi igénybe azon szűrővizsgálati lehetőségeket sem, melyek valamennyi állampolgár részére ingyenesen elérhetőek. A szűrővizsgálatokon való részvételi arány növelésére elősegítésére indította az Cigány Kisebbségi Önkormányzat a „Mobil szűrés” programot, melynek keretében a hátrányos helyzetű és magas kockázati faktoral élő emberek szűrővizsgálatokra történő eljutását segítette elő.

A program keretében 263 fő hátrányos helyzetű személy tüdőszűrő, nőgyógyászati rákszűrő, mellrák szűrő és prosztataaszűrőre történő részvételét biztosította.

A programot a Romaügyi Integrációs Munkabizottság 300.000,-Ftal támogatta.

Tisztelt Közgyűlés!

A fentiekben szereplő beszámoló tárgyiszervi összefoglalása a Romaügyi Integrációs Munkabizottság Cselekvési Feladattervi célkitűzéseinek tárgyidőszaki teljesüléséről. A rögzített adatok biztató eredményeket mutatnak, melyek jövőbeni megtartása, fenntarthatóságának biztosítása komoly kihívás elé állítja önkormányzatunkat, partnereinket és valamennyi érdekeltet.

Egyrésztől láthatóan bővíteni szükséges a társadalmi integrációra bevonható források körét és mértékét, másrésztől olyan technikákat is ki kell fejleszteni, amelyekkel a megkezdett folyamatok támogathatóak, az elért eredmények megtarthatóak, és amelyekkel megelőzhetőek a szegregált társadalmi viszonyok újratermelődése.

A munka-beszámolóknak nem célja a megvalósítók teljesítmény-értékelése. Ennek ellenére célszerű jelezni, hogy az e körben folytatott munka újabb mechanizmusok beindulását, a civil szektor élénkülését is indukálta. 2008-ban 3 új civil szervezet - érdekképviseleti, kulturális, közművelődési-oktatási - létrejöttéről számolhatunk be, melyekkel való együttműködés további lehetőségeit tárhatja fel a cigány/roma kultúra képviselői és a deprivált helyzetben lévők társadalmi integrációjának elősegítésében.

Emellett jelentős bázisát térképeztük fel az etnikus-, és népi ének-zeneművészet művelőinek, melyek integrálása, bevonhatóságuk és tartós foglalkoztathatóságuk kimunkálása lényegesen javíthatja az érintett családok életesélyeit, elősegítheti a befogadó társadalmi környezet intenzív alakítását, és jelentősen hozzájárulhat a város és térségünk idegenforgalmi vonzerejének növekedéséhez, multikulturális tőkéjének gyarapításához.

Feltétlenül hangsúlyozni szükséges, hogy a bizottság névváltoztatását és a strukturális korrekciót a célszerűség indukálta. Hosszú távú integrációs programot ma már csak úgy lehet készíteni, hogy abban megjelenik a készítők és alkalmazók esélyegyenlőségi politikája. Szándékaink szerint a Szociális Integrációs Program fejlesztése azon feltételek megteremtésének rendelődik alá hosszútávon, amelyek segítségével bárki hozzáférhet a fejlődést szolgáló feltételekhez.